

**Sažetak izvješća 'Dodjela proračunskih sredstava Grada
Zagreba udrugama povezanim sa strankom Možemo u
2024. godini'**

Luka Šarić

U ime obitelji

Sadržaj

<i>Uvod</i>	<i>2</i>
<i>Metodologija.....</i>	<i>3</i>
<i>Kako se udrugama dodjeljuje gradski novac?</i>	<i>4</i>
<i>Udruge izravno povezane s vrhom stranke Možemo</i>	<i>6</i>
<i>Udruge izravno povezane sa članovima stranke Možemo</i>	<i>7</i>
<i>Udruge simpatizera stranke Možemo</i>	<i>8</i>
<i>Zaključak</i>	<i>11</i>

Uvod

Stranka Možemo na vlasti u gradu Zagrebu i gradonačelnik Tomislav Tomašević vrlo su bliski ili neposredno povezani s udrugama civilnog društva koje djeluju na području ljudskih prava te takozvane nezavisne i „queer“ kulture. Sam vrh stranke dolazi upravo iz civilnog društva, odnosno udruga koje su obilno financirane što izvana, što iz proračunskih sredstava države i/ili lokalne vlasti.

Tijekom 2024. godine vlast Možemo u gradu Zagrebu podijelila je nekoliko milijuna eura javnog novca udrugama čija djelatnost se teško može opisati kao ona od javnog interesa. Novac je dodjeljivan i ranije, prije vlasti Tomislava Tomaševića, no iznos se povećao za čak dva puta u odnosu na 2021. godinu. Tom činjenicom pohvalila se sama vlast početkom 2025. u objavi rezultata redovnog godišnjeg Javnog poziva za programe javnih potreba u kulturi Grada Zagreba: „U odnosu na prošlu godinu, sredstva za programe putem ovog javnog poziva uvećana su za 10%, dok su u odnosu na prvi proračun za 2021. godinu ta sredstva udvostručena, kao i sredstva za programsku djelatnosti javnih ustanova čiji je grad osnivač“.

Krajem 2023. u Skupštini Grada Zagreba glavna tema oporbe bila je upravo dodjela sredstava udrugama koje se bave kulturom. U narednoj 2024. vlast Možemo u proračunu je osigurala 12,3 milijuna eura proračunskog novca. *Večernji list* u naslovu donosi znakovitu ocjenu: „Glavni dobitnici proračuna su udruge koje plešu u ritmu 'Možemo'“. Udruge u programu stranke Možemo nesumnjivo zauzimaju posebno mjesto i važnu ulogu.

Ovo izvješće želi ukazati javnosti na veze između civilnog sektora u Zagrebu i stranke na vlasti Možemo. Izvješće ne ulazi u široka pravna tumačenja dodjele sredstava. Međutim, pitanje koje se postavlja jest koliko je to moralno i opravdano – dijeliti javni novac po ideološkom ključu? Također, neki od projekata udruga koje dobivaju velik novac povlače još jedno itekako važno pitanje: „Koji je interes građana Zagreba u financiranju određenih udruga i projekata“? Primjerice, javni je interes financirati udruge osoba s invaliditetom. U istraživačkom članku portala Narod.hr „Tomašević udruzi Domino daje tri puta više novca nego udrugama osoba s invaliditetom“, saznajemo kako spomenuta LGBT udruga prima mnogo veća sredstva iz gradskog proračuna nego čak deset udruga osoba s invaliditetom. To ocrta i razmjere podjele javnih sredstava udrugama bliskim Možemo.

Dodjela gradskog novca udrugama izravno povezanim ili bliskim sa strankom Možemo nužno postavlja i pitanje postoji li sukob interesa, odnosno javlja se osnovana sumnja kako se gradski novac putem udruga može vraćati stranci kroz donacije za izborne kampanje. Izvješće

nema namjeru to dokazivati niti navoditi kao istinu. Međutim, ono može biti putokaz u tom smjeru onim subjektima koji bi poželjeli to istražiti, potvrditi ili opovrgnuti.

Metodologija

U pisanju izvješća kao glavni izvori informacija korištene su internetske stranice samih udruga i Grada Zagreba. O članovima udruga i njihovoj povezanosti s Možemo korisnim se pokazala društvena mreža Facebook gdje su mnogi simpatizeri i članovi stranke svoje profilne fotografije ukrasili logom stranke Možemo. Nemjerljivo važan alat u dobivanju informacija bila je aplikacija *iTransparentnost* Grada Zagreba, koja omogućava transparentan uvid u trošenje gradskog proračuna. Na kraju, neizostavni su bili elektronički mediji, posebice oni koji prate zagrebačku kulturnu scenu i civilno društvo. Neke od tih medija izdaju udruge povezane sa strankom Možemo i financirane iz proračuna Grada.

O dodjeli gradskog novca udrugama povezanim s Možemo redovito piše i izvještava portal Narod.hr, služeći se gore navedenim izvorima. Pouzdan izvor informacija je i profil na društvenoj mreži X pod nazivom „Nikita Stoja“. Riječ je o anonimnom profilu koji gotovo na dnevnoj bazi izvještava o dodjeli proračunskih sredstava udrugama, prati zagrebačku političku scenu i žestoko kritizira poteze gradske vlasti. Sa ženom koja stoji iza profila, portal Narod.hr napravio je veliki intervju 2024. godine. Glavna poruka nalazi se u naslovu: „Upozoravam na ono o čemu mediji šute kada su u pitanju Tomašević i Možemo“.

Udruge koje su primile novac iz proračuna Grada Zagreba bit će podijeljene u tri kategorije. Prva kategorija nosi naslov: „Udruge izravno povezane s vrhom stranke Možemo“. Druga kategorija obuhvaća udruge u kojima su aktivni članovi stranke Možemo. Kategorija nosi naslov: „Udruge izravno povezane sa članovima stranke Možemo“. Naposljetku, posebna kategorija će biti udruge koje se izrazile podršku stranci putem svojih članova, te udruge koje zastupaju vrijednosti stranke gradonačelnika Tomislava Tomaševića. Kategorija nosi naslov: „Udruge simpatizera stranke Možemo“.

Potrebno je naglasiti da se udruge koje su objekt istraživanja u ovom izvješću bave primarno kulturom, umjetnošću, LGBT i marksističkom ideologijom, migracijama, te ljudskim pravima. Neke od njih možemo svrstati i u kategoriju kolokvijalno zvanu – „parapolitičke udruge“.

Cilj izvješća je informirati javnost o djelovanju stranke Možemo i pogodovanju svojim članovima i simpatizerima putem javnog novca. Na ovom primjeru itekako je vidljivo kako se stranačka iskaznica i bliskost vlasti ne može vezivati isključivo uz najveću hrvatsku stranku

koja vlada državom, Hrvatsku demokratsku zajednicu (HDZ), koju vlast Možemo redovito (licemjerno) kritizira.

Kako se udrugama dodjeljuje gradski novac?

Dodjela gradskog novca uređena je zakonom i procedurom. Kako ona izgleda? Kao primjer možemo uzeti ovogodišnji redovni javni poziv udrugama za „Javne potrebe u kulturi za 2025. godinu“. Grad Zagreb je na temelju prijedloga devet kulturnih vijeća po pet članova, svako za pojedinu kulturnu djelatnost, dodijelio, ili kako piše: „uložio“, više od 9,3 milijuna eura „za kulturne programe u 9 različitih kulturnih djelatnosti te za područje međunarodne i međugradske kulturne suradnje“. U 2025. godini povećana su izdvajanja za kulturu, što znači i za udruge o kojima je riječ u ovom izvješću, za 10%. Ukupno, od početka mandata Tomislava Tomaševića, Grad je udvostručio sredstva za udruge.

Nadalje, portal Narod.hr uputio je 22. listopada 2024. upit Gradu sa sljedećim pitanjima: „Može li se djelovanje udruge Domino nazvati „javnim interesom grada Zagreba“; je li gradonačelnik u sukobu interesa s obzirom na činjenicu da je udruhu osnovao član stranke Možemo Gordan Bosanac; tko i prema kojim kriterijima odlučuje tko će dobiti novac za kulturni projekt; smatraju li u Gradskom uredu za kulturu važnim financirati 'Arapski queer festival' ili, primjerice, 'Queer New York' za što je Grad izdvojio gotovo 4000 eura; te što je to točno 'queer kultura' i kako biste objasnili građanima važnost njezinog financiranja“? Stigao je odgovor jedino na pitanje kako se dodjeljuje javni novac.

Služba za informiranje Grada Zagreba odgovorila je sljedeće: „Skupština Grada Zagreba, sukladno Zakonu o kulturnim vijećima i financiranju javnih potreba u kulturi, donosi Program javnih potreba u kulturi Grada Zagreba za svaku godinu. Sukladno tom Programu te Zakonu o kulturnim vijećima i financiranju javnih potreba u kulturi, Grad Zagreb raspisuje godišnji Javni poziv za predlaganje javnih potreba u kulturi te posebne pozive. Programom javnih potreba u kulturi te pojedinim pozivima transparentno se objavljuju ciljevi, prihvatljivi prijavitelji, kriteriji, rokovi, način prijave i slične odredbe, kao i lista odobrenih programa. Ciljevi definirani Programom javnih potreba u kulturi, među ostalima, su: kvalitetna, raznolika i dostupna kulturna ponuda za različite dobne i društvene skupine, suradnje i razmjene s drugim gradovima, upoznavanje zagrebačke javnosti s priznatim vrijednostima i suvremenim nastojanjima u umjetnosti i kulturi drugih gradova u Hrvatskoj i inozemstvu, promicanje kulturne raznolikosti i uključivosti te zadovoljavanje kulturnih potreba različitih manjina, marginaliziranih i ranjivih društvenih skupina. Programi se sufinanciraju prema prijedlogu

kulturnih vijeća, odnosno povjerenstava, stručnih savjetodavnih tijela za pojedina područja umjetničkog i kulturnog stvaralaštva, odnosno pojedine posebne pozive, a prema kriterijima koji su navedeni u svakom pozivu. Primjerice, u okviru redovnog godišnjeg poziva, prijedloge za financiranje pojedinih programa u različitim kulturnim djelatnostima donosi devet različitih kulturnih vijeća, svako s pet članova (ukupno 45 članova) koji su imenovani temeljem zakona. Putem poziva sufinanciraju se programi samostalnih umjetnika, umjetničkih organizacija, ustanova čiji osnivač nije Grad Zagreb, udruga te drugih pravnih i fizičkih osobe koje obavljaju djelatnost iz područja kulture i umjetnosti. Na taj se način podržavaju raznoliki kulturni programi kao što su djelovanje kulturno-umjetničkih društava, kazališna i plesna umjetnost (produkcija i izvođenje predstava, festivali i druge manifestacije), izložbe i drugi likovni programi, filmski festivali i druga događanja, interdisciplinarni programi i nove kulturne i umjetničke prakse, glazbeni ciklusi, koncerti i festivali, posebni programi kao što su potpore mladim umjetnicima ili kultura i umjetnost u zajednici te programi gostovanja u zemlji i inozemstvu i drugi oblici međugradske i međunarodne suradnje. Grad Zagreb putem javnih poziva u kulturi u 2025. godini dodijelio je više od 1500 pojedinačnih potpora za programe i projekte koji odgovaraju ciljevima i kriterijima pojedinih poziva, odnosno Programa javnih potreba u kulturi Grada Zagreba“.

Tko sjedi u kulturnim vijećima? Naime, nakon raspisivanja javnog poziva za predsjednike i članove kulturnih vijeća, imenuje ih gradonačelnik. Članovi vijeća imenuju se na četiri godine, no dođe li do nepravilnosti u djelovanju, gradonačelnik ima ovlasti razriješiti ih dužnosti.

Tko je podoban za gradonačelnika na čelu kulturnog vijeća u Gradu Zagrebu, govori nam posljednji javni poziv s kraja 2024. godine. Primjerice, na čelu Vijeća za kazališnu djelatnost sjedi Jelena Kovačić. Za „Queer Zagreb sezonu“ 2021. sudjelovala je u izradi dramske „tour-predstave“ Usmeni spomenik, u suradnji s Anicom Tomić. Predstava je posvećena „svim ispričanim i neispričanim pričama LGBTQI+ zajednice“. Ivana Bago, predsjednica Vijeća za likovnu djelatnost, suradnica je i predavačica na WHW akademiji, što je projekt udruge „Što, kako & za koga (What, How & for Whom – WHW)“. Kustoski kolektiv WHW, kako se predstavlja udruga, dobiva značajna sredstva od Grada Zagreba.

Kakvom se umjetnošću bavi WHW, svjedoči nam izložba „Otvorit ću vrata ravno, ravno u vatru“. Željko Kipke za Maticu hrvatsku izložbu je ocijenio kao djelo „neopartizanki koje zagovaraju povratak u šumu“. Napisao je i: „Pod agendom *Otvorit ću vrata ravno, ravno u vatru* kustoski kolektiv WHW nastoji skrenuti pozornost na partizansku revolucionarnu i kulturnu ostavštinu u Grčkoj i regionu kao katarzičnu u pogledu zacjeljivanja društvenih rana

u Hrvatskoj“. Udruga je ujedno i zagovornica ideologije odrasta koju provodi vlast Možemo u Zagrebu.

Predsjednica Vijeća za inovativne umjetničke i kulturne prakse Ljubica Letinić surađivala je s udrugom KONTEJNER, koja prima značajna sredstva iz gradskog proračuna. U više je navrata davala intervjue ekstremno lijevim medijima, poput Novostima i Lupigi. U intervjuu Novostima govorila je o svom radijskom dokumentarcu „Jedan tjedan u Idomeniju“ koji govori o migrantima na tursko-grčkoj granici. Govoreći o radiju Bazi, istaknula je kako su se potencirale feminističke teme, pravo na izbor i partizanska poezija. U intervjuu Lupigi, svoj otkaz na HRT-u pripisala je *blitzkriegu* bivšeg ministra kulture Zlatka Hasanbegovića, iz konzervativne i desno orijentirane vlade Tihomira Oreškovića. Optužila ga je da je napravio golemu štetu hrvatskoj kulturi.

Iz ovih primjera možemo iščitati nekoliko poveznih točaka s gradonačelnikom Tomaševićem i strankom Možemo: feminizam, komunistička te LGBT ideologija.

Udruge izravno povezane s vrhom stranke Možemo

Najistaknutija imena stranke, sadašnji i bivši koordinatori, zastupnici u Skupštini Grada Zagreba i Hrvatskom saboru, dolaze iz civilnog sektora. To su: Tomislav Tomašević, Sandra Benčić, Gordan Bosanac, Teodor Celakoski, Rada Borić i Jelena Miloš.

Tablica 1. Udruge izravno povezane s vrhom stranke Možemo

Udruga	Možemo	Donacije u 2024. godini (€)
Zelena akcija	Tomislav Tomašević	7.775,23
Centar za mirovne studije	Sandra Benčić	44.100
Domino	Gordan Bosanac	235.100
Montažstroj	Gordan Bosanac	18.500
Iskorak	Gordan Bosanac	9.538,14
Multimedijalni institut	Teodor Celakoski	163.300
Klubbura	Teodor Celakoski	20.380
Centar za ženske studije	Rada Borić	74.200
BRID	Jelena Miloš	29.400

Ukupno, udrugama u kojima su djelovali istaknuti članovi stranke Možemo (Tomašević, Benčić, Bosanac, Celakoski, Borić i Miloš), iz proračuna Grada Zagreba u 2024. godini uplaćeno je 620.293,37 eura. Riječ je o ukupno devet udruga.

Udruge izravno povezane sa članovima stranke Možemo

Slijedi popis udruga u kojima su aktivni članovi stranke Možemo, gradski zastupnici, članovi ili predsjednici mjesnih odbora i gradskih četvrti.

Tablica 2. Udruge izravno povezane sa članovima stranke Možemo

Udruga	Možemo	Donacije u 2024. godini (€)
KONTEJNER	Tereza Teklić	184.850
Kulturtreger	Miljenka Buljević	155.196,26
Vestigium	Irena Borovina	53.737
Bijeli val	Nikola Devčić (NL*)	93.150
Restart	Tomislav Domes	106.500
Multimedijalna koliba	Marina Bauer	25.700
UO 21:21	Petra Hrašćanec	53.000
K-zona	Noah Kraljević	65.650
Studio Pangolin	Nicole Anne Marie Hewitt	45.730
LOFT	Anja Pletikosa	35.250
Bacači sjenki	Boris Bakal	5000
Jedna nova poruka	Zoran Stajčić	2000
Kooperativa	Marija Krnić	10.000
Udruga profesor Baltazar	Gordan Bosanac	500
CROSOL	Cvijeta Senta	6800

*Nova ljevica dio je koalicije stranke Možemo na lokalnim izborima 2021. godine

Ukupno, Grad Zagreb je 2024. godine udrugama izravno povezanim sa članovima stranke Možemo donirao 843.063,26 eura. Riječ je o 15 udruga.

Udruge simpatizera stranke Možemo

Slijedi posljednja i najveća kategorija koja obuhvaća udruge čiji su članovi i predsjednici izrazili podršku stranci Možemo, nedvosmisleno pokazali da podupiru gradsku vlast ili se njihove vrijednosti poklapaju s programom stranke gradonačelnika Tomislava Tomaševića.

Tablica 3. Udruge simpatizera stranke Možemo

Udruga	Ključna osoba	Donacije u 2024. godini (€)
Zagreb Film Festival	Boris T. Matić	213.906,98
Factum	Nenad Puhovski	208.000
Hulahop d.o.o.	Dana Budisavljević	157.000
Močvara	Kornel Šeper	135.135
Attack	Sanja Burlović	134.180
WHW	Ana Kovačić	124.300
BLOK	Ana Kutleša	107.680,99
Cirkorama	Jadranka Žinić Mijatović	100.970
25 FPS	Nika Petković	80.700
Kurziv	Matija Mrakovčić	80.103,70
Operacija Grad	Matija Mrakovčić	80.000
Teatar Poco Loco	Maja Katić	78.513
Grupa Kugla	Damir Bartol Indoš	73.750
Triko Cirkus Teatar	Iva Peter-Dragan	76.480
Hrvatski centar ITI	Željka Turčinović	69.930
Radio Teatar Bajsić	Pavlica Bajsić Brazzoduro	64.000
Objekt plesa	Sonja Pregrad	60.500
Blank	Dario Juričan	49.697
GMK	Tea Matanović	47.200
Kinoklub Zagreb	Dalija Dozet	46.800
Organ Vida	Barbara Gregov	46.500
De facto	Saša Božić	46.350
ODRAZ	Lidija Pavić-Rogošić	45.799,36
Kreativni sindikat	Igor Grubić	45.550

UzF	Sandra Križić Roban	44.550
Fraktura d.o.o.	Seid Serdarević	44.200
Radio Student	Ivan Vlašić	43.730,99
Book & Zvook	Ljubica Letinić	42.700
POKAZ	Josipa Lulić	41.400
UIII	Sonja Leboš	40.500
Kreativna mreža	Svetlana Patafta	40.400
Divert	Iva Nerina Sibila	38.900
Formact C	Dina Gligo	36.600
H-Alter	Toni Gabrić	36.169,53
Vizkultura	Ivan Dorotić	31.800
Otvoreni likovni pogon	Kristina Leko	30.650
Empiria teatar	Nika Bokić	29.135
Punctum	Romana Brajša	29.100
Malo sutra	Bruno Isaković	28.750
Zagreb Pride	Ivan Adam Šestan	27.400
P137	Braća Sinkauz	26.000
Kultura nova	Zvezdana Bubnjar	25.139,18
CARGO	Darko Rundek	25.000
Bez granica	Natalija Koprtla Penavić	24.142
Planet Art	Marko Torjanac	24.000
Studio Artlees	Anja Janjatović – Zorica	22.500
Skribonauti	Luiza-Katica Bouharaoua	22.500
Zeleni klik!	Nikolina Turčinović Dupor	22.107
Forum za slobodu odgoja	Mladen Domazet	21.778,80
Boom teatar	Iva Visković Križan	21.700
Studio tres pas	Antonio Čelan	21.000
Cirk Pozor	Mario Miličić	21.000
Teatar Cirkus Punkt	Lidija Kraljić	20.000
Are You Syrious?	Lucija Azinović Rebić	19.930
Mreža antifašistkinja Zagreb	'Tridesetak članova'	19.150
Živi Atelje DK	Cyrille Anne Cartier	18.700

Documenta	Vesna Teršelič	17.942,36
Kozlići	Vera Pfaff	17.150
B.a.b.e.	Sanja Sarnavka	15.993,54
Ganz nova	Silvija Stipanov	15.780
Status M	Anamarija Sočo	15.707
Slobodne veze	Ivana Meštrov	15.400
Institut Tomislav Gotovac	Darko Šimičić	15.400
Tragači	Jelena Hadži-Manev	14.720
Preuredi moju pumpu	Boris Bare	14.000
Priroda za sve	Ana Rosandić	13.900
Centar za civilne inicijative	Mirela Despotović	13.500
Škvadra	Una Štalcar-Furač	13.150
OOOR	Selma Banich	12.700
Nas dve	Tina Kovačiček	12.000
Umjetnost za grad	Ana Mikin	12.000
On/a	Ida Jolić	11.360
Institut Sanja Iveković	Sanja Iveković	9000
Teatar Puna kuća	Svetlana Patafta	7200
Kultipraktik	Kruno Lokotar	6000
Asocijativa	Saša Bubnjar	5.904,56
KolekTIRV	Diana Avdić	5000
Sofija	Sanja Siročić	5000
Kek	Davor Rostuhar	5000
Blaberon	Marija Ott Franolić	4500
UABA Trešnjevka	Željko Sladović	4300
Dugine obitelji	Daniel Martinović	4000
UABA Jug – Zagreb	Boris Biličić	3500
Ekscena	Nikolina Komljenović	3200

Ukupno, udrugama simpatizera i glasača stranke Možemo, Grad Zagreb je dodijelio 3.406.935,99 eura. Njih je ukupno 84.

Sveukupno, udrugama koje su povezane sa strankom Možemo, gradska vlast te iste stranke u 2024. godini dodijelila je 4.870.292,62 eura. U ovom je izvješću pobrojano je 108 takvih udruga. Nije isključeno kako takvih udruga ima i više.

Zaključak

Stranka krajnje ljevice Možemo svoje korijene ima u udrugama civilnog društva s područja grada Zagreba. Koordinator stranke, gradonačelnik Tomislav Tomašević i saborska zastupnica Sandra Benčić prije ulaska u politiku radili su u nevladinim organizacijama financiranim iz javnih proračuna, domaćih i stranih, te donacijama inozemnih udruga koje raspolažu s milijunskim iznosima.

Tomašević je tijekom svog aktivističkog razdoblja poznat po svom angažmanu u Zelenoj akciji. Benčić je dugogodišnja djelatnica Centra za mirovne studije. Prvi koordinator stranke i Tomaševićev „čovjek iz sjene“ Teodor Celakoski suosnivač je Multimedijalnog instituta Mama i inicijator Klubture. Rada Borić suosnivačica je Centra za ženske studije. Zastupnik u Europskom parlamentu Gordan Bosanac suosnivač je udruge Domino, a djelovao je i u LGBT udruzi Iskorak te kazalištu Montažstroj. Jelena Miloš osnivačica je udruge BRID. Sve navedene udruge primaju novac iz proračuna grada Zagreba. Ukupno, samo u 2024. godini te udruge primile su 620.293,37 eura.

Također, mrežu udruga Klubtura koju je inicirao Celakoski čini čitav niz udruga koje primaju javni novac. Osim Grada Zagreba, udruge bliske stranci Možemo financira i Zaklada Kultura nova za čiji je nastanak lobirao i Celakoski, što je potvrdio na internetskoj stranici Možemo. Gotovo sve udruge koje financira gradska vlast Možemo, ujedno financira i Zaklada Kultura nova. Financiraju ih i brojne druge institucije Republike Hrvatske, poput Ministarstva kulture i medija, Hrvatskog audiovizualnog centra, Nacionalne zaklade za razvoj civilnog društva ili Ureda za udruge Vlade Republike Hrvatske.

Čitav niz članova stranke Možemo, gradskih zastupnika, vijećnika i članova mjesnih odbora djeluju u udrugama koje primaju gradski novac. U 2024. godini ta je skupina političara stranke Možemo za svoje udruge iz gradskog proračuna primila 843.063,26 eura.

Na kraju, treću kategoriju udruga obrađenih u ovom izvješću čine organizacije čiji su članovi i predsjednici iskazali podršku stranci Možemo. Riječ je o ljudima koji su javno objavili da je njihov politički izbor Možemo ili su u bliskoj vezi s članovima stranke. U najmanju ruku, riječ je o udrugama koje u svom radu promiču sljedeće bitne odrednice zapisane u programu

stranke Možemo: LGBT i migrantska prava, antifašizam, feminizam, rodna ravnopravnost te zelene politike. Tim udrugama koje se mahom bave „nezavisnom kulturom“, Grad Zagreb je u 2024. godini podijelio 3.406.935,99 eura.

Sveukupno, udruge bliske stranci Možemo u 2024. godini primile su 4.870.292,62 eura. S obzirom na činjenicu da je ovo izvješće prvo ozbiljnije istraživanje o financiranju udruga civilnog društva u Hrvatskoj, konkretno u Zagrebu, itekako je moguće da su neke udruge i izostavljene.

Kako uopće Grad dodjeljuje novac udrugama civilnog društva? Proces je u potpunoj kontroli stranke na vlasti. Naime, Grad raspisuje javne natječaje za potpore u kulturi na koje pristižu prijave, a koje potom razmatraju kulturna vijeća čije članove i predsjednika imenuje sam gradonačelnik – Tomislav Tomašević.

Jasnih kriterija za odabir programa koji će se financirati nema, što se može zaključiti iz samih odobrenih programa udruga i uopće organizacija koje primaju javni novac. Stoga, postavlja se logično pitanje: Koji je javni interes građana Zagreba u financiranju određenih udruga i njihovih programa? Primjerice, kako objasniti činjenicu da je Grad financirao projekt udruge Domino o arapskoj homoseksualnosti ili aktivnosti udruge koja provodi političku školu za umjetnike vodeći ih u šumu Brezovicu? Niz je bizarnih primjera, a možemo izdvojiti i performans Selme Banich koja djeluje u udruzi Domino i OOUR. Naime, na proljeće 2025. izvela je „umjetničko djelo“ naslovljeno „Milovanje“. S kolegicom umjetnicom, Banich se „milovala“ na Trgu bana Josipa Jelačića. Za gradsku vlast Možemo, navedeni programi su „javne potrebe u kulturi“. Zaslužuju li takvi i slični programi novac poreznih obveznika?

Ukupno, zbrojimo li iznose iz gradskog proračuna koje su dobile sve udruge zabilježene u ovom izvješću, Grad Zagreb – na čijem su čelu stranka Možemo i Tomislav Tomašević – u 2024. godini podijelio je 4.870.292,62 eura za organizacije civilnog društva i nezavisne kulture u kojima su djelovali ili i dalje djeluju istaknuti članovi Možemo, niže rangirani članovi stranke, simpatizeri i glasači stranke, te programu Možemo ideološki bliski članovi i predsjednici udruga.

Na kraju, možda i najvažnije pitanje koje ovo izvješće otvara jesu donacije stranci Možemo za izborne kampanje. Na popisu donatora nalaze se predsjednici i članovi udruga koje primaju velike donacije iz gradskog proračuna. Prepoznaju li građani Zagreba samo stranku Možemo kao svog predstavnika te joj uplaćuju po 5, 10, 20 i 30 eura, za razliku od ostalih kandidata koji primaju po 500, 1000 i više eura, ili je posrijedi jedna vrsta „zahvale“ onih kojima gradska vlast Možemo čitavu godinu za udruge isplaćuje izdašne donacije? A tih udruga ima više od stotinu, odnosno 108 prema istraživanju koje je ovdje predstavljeno.